

SİNOP ÜNİVERSİTESİ
ENGELLİ ÖĞRENCİLER EĞİTİM-ÖĞRETİM VE SINAV UYGULAMALARI
YÖNERGESİ

BİRİNCİ BÖLÜM
Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1- (1) Bu Yönergenin amacı; Sinop Üniversitesi'nde ön lisans, lisans ve lisansüstü programlarında öğrenim gören özel gereksinimli öğrencilerin bireysel durumlarından dolayı, eğitim-öğretim ve sınav uygulamalarında karşılaşılabilecekleri sorunları ortadan kaldırarak eğitimde fırsat eşitliğini sağlamak ve öğrenimlerini, meslekî yeterliliklere ulaşmalarını sağlayacak şekilde tamamlamaları için gerekli hususları düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2- (1) Bu Yönerge esasları, Sinop Üniversitesi'nin ön lisans, lisans ve lisansüstü programlarında öğrenim gören özel gereksinimli öğrencilere yönelik eğitim öğretim, sınav süreç, işlem ve uygulamalarına ilişkin usul ve esasları kapsar.

Dayanak

MADDE 3- (1) Bu Yönerge; 14/08/2010 tarih ve 27672 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe giren Yükseköğretim Kurumları Engelliler Danışma ve Koordinasyon Yönetmeliği'nin 12'inci Maddesi'nin (ğ) bendine,

(2) Yükseköğretim Kurulu Özürlü Öğrenci Komisyonu'nun, yükseköğretim kurumlarında engelli öğrencilerle ilgili yürütülen ara sınavlar ve final sınavlarına ilişkin 21.01.2010 tarihli Yükseköğretim Genel Kurul kararında değişiklik yapılmasına ilişkin 25.08.2011 tarihli Yükseköğretim Genel Kurul toplantısında aldığı kararlarına,

(3) Sinop Üniversitesi Engelli Öğrenci Birimi Yönergesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4- Bu Yönerge esaslarında geçen,

- a) Bölüm Başkanlıkları:** Sinop Üniversitesi ön lisans, lisans ve lisansüstü programlarındaki bölümlerin yönetim işleri ile eğitim-öğretim, araştırma faaliyetlerinden sorumlu başkanlıkları,
- b) Ders:** Sinop Üniversitesi ön lisans, lisans ve lisansüstü programlarında okutulan zorunlu veya seçmeli dersleri,
- c) Engelli Bilgi Formu:** Öğrenci Bilgi Sisteminde yer alan ve engele sahip öğrencilerin doldurduğu formu,
- d) Engelli Öğrenci Birim Koordinatörlüğü:** Sinop Üniversitesi Engelli Öğrenci Birimi Koordinatörlüğü'nü,
- e) Engelli Sağlık Kurulu Raporu:** Tam teşekküllü bir sağlık kuruluşundan temin edilen, engeline bağlı fonksiyon kaybının değerlendirildiği ve özel gereksinim oranının belirtildiği raporu,
- f) Komisyon:** Sinop Üniversitesi Engelli Öğrenci Birim Koordinatörlüğü tarafından oluşturulacak olan komisyonu,

- g) **Okuyucu-işaretleyici/yazıcı:** Sinop Üniversitesi'nde görev yapan, özel gereksinimli öğrencilerin sınavlarına refakat eden, sınav olunan ders ile ilgili bölümün terminolojisine hâkim öğretim elemanı veya kamu görevlisini,
- h) **ÖİDB:** Sinop Üniversitesi Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı'nı,
- i) **Özel gereksinimli öğrenci:** Doğuştan ya da sonradan herhangi bir nedenle bedensel, zihinsel, ruhsal, duygusal ve/veya sosyal yeteneklerini çeşitli derecelerde kaybetmesi nedeni ile toplumsal yaşama uyum sağlama ve/veya günlük gereksinimlerini karşılama güçlüğü olan; koruma, bakım, iyileştirme, danışmanlık ve/veya destek hizmetlerine ihtiyaç duyan ön lisans, lisans veya lisansüstü öğrencisini,
- j) **Rektör:** Sinop Üniversitesi Rektörü'nü,
- k) **Sınav:** Sinop Üniversitesi'nde ön lisans, lisans ve lisansüstü programlarına dair yapılan teorik ya da uygulamalı ara sınav ve final sınavı ile bu sınavlara ek olarak yapılan mazeret, bütünleme, mezuniyet ve diğer tüm sınav yerine geçen faaliyetleri,
- l) **Üniversite:** Sinop Üniversitesi'ni ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Eğitim-Öğretim Uygulamalarına İlişkin Usul ve Esaslar

Derslerin yürütülmesi

MADDE 5- (1) Özel gereksinimli öğrencilerin derslerde hedeflenen kazanımları elde edebilmelerini sağlamak amacıyla ders öncesinde, sırasında ve sonrasında destekleyici hizmetlerin gerçekleştirilmesine ve derslerde karşılaşılabilecekleri sorunları ortadan kaldırarak eğitimde fırsat eşitliğini sağlamaya yönelik uygulama usul ve esasları aşağıda belirtildiği gibidir.

- a) Ders programları hazırlanırken, özel gereksinimli öğrenciler için erişilebilirliği olan sınıfların planlanması ve asansör olmayan binalarda giriş katlarda bulunan dersliklerin planlanması ilgili akademik ve idari birimler tarafından sağlanır.
- b) Ders, ders programı ya da ders ile ilgili diğer duyuru ve ilanlarda özel gereksinimli öğrencilerin özel durumları göz önünde bulundurulur.
- c) ÖİDB, özel gereksinimli öğrencilere ilişkin kişisel verileri Öğrenci Bilgi Sistemi üzerinden derleyerek, sorumlu akademik ve idari personele, her dönem başında, genel engel durumları ile ilgili bilgi alabilmelerini sağlamakla yükümlüdür.
- d) Özel gereksinimli öğrenci bulunan sınıflarda işlenen derslerde, öğretim elemanı derste kullanılan eğitim-öğretim materyalleri (slyt, sunum vb.) öğrencilerin gereksinimlerine göre, akademik birim, engelli öğrenci akademik birim temsilcisi ve son olarak da Engelli Öğrenci Birim Koordinatörlüğü desteğiyle hazırlar ve yine öğrencilerin gereksinimlerine göre ders öncesinde öğrencilere verir.
- e) Özel gereksinimli öğrenci bulunan sınıflarda işlenen derslerde, öğretim elemanı derste kullanılan eğitim-öğretim materyallerini (slyt, sunum vb.) öğrencilerin gereksinimlerine göre elektronik ortamda ve/veya basılı materyal halinde öğrencilere iletir.
- f) İşitme engelli öğrenci bulunan dersliklerde oturma düzeninin, öğrencinin işitme cihazı kullanıp kullanmamasına bakılmaksızın, dersi anlatan/sunum yapan öğretim elemanını ve sınıf arkadaşlarını rahatlıkla görebileceği şekilde, işaret ipuçlarını (jest, mimik ya da beden dili) kullanarak ve ses tonunu ayarlayarak anlatması sağlanır.

- g) Görme engelli öğrenciler için, imkânlar doğrultusunda, ders not ve materyalleri kabartma (Braille) tarzında ya da sesli olarak, az gören öğrenciler için uygun (16 ve daha büyük) puntolarda hazırlanır.
- h) İlgili öğretim elemanının izniyle, görme engelli öğrencilerin dersleri ses kayıt cihazı ile kaydetmesi ve uygulamalı derslerde kullandıkları bilgisayarlara sesli programlar yüklemesi sağlanır/izin verilir.
- i) Görsel materyallerin yer aldığı derslerde, ilgili öğretim elemanı tarafından sözlü betimlemeler yapılarak dersler tanımlayıcı ve açıklayıcı sesli öğelerle desteklenir.
- j) Öğrencinin talep etmesi ve Fakülte/Enstitü/Yüksekokul/Meslek Yüksekokulu Yönetim Kurulu onayı alınarak özel gereksinimli öğrencilerin performansının en iyi şekilde değerlendirilebilmesi için, öğrencinin engel türüne ve engel düzeyine göre aynı bilgiyi ölçen eşdeğer başka sorular hazırlanır. Sınav yeri, sınav süresi, sınav formatı değiştirilip uygun hale getirilir. Sınavda kullanılacak özel alfabe, bilgisayar, büyüteç gibi ek gereçler, okumaya ya da yazmaya yardımcı kişi ya da araçlar sağlanabilir.
- k) Özel gereksinimli öğrencilere, Engelli Öğrenci Birim Koordinatörlüğü tarafından gerekli görülen durumlarda, ders takibi, derslerde not tutma ve derslere yönelik diğer çalışmalarda destek olmak üzere tamamen gönüllük esasına dayalı akran öğrenci görevlendirilmesi yapılır.

Ders muafiyeti

MADDE 6- (1) Özel gereksinimli öğrencilerin, seçmeli derslerde eşdeğer bir başka dersi, eğer eşdeğeri yoksa danışman onayı ile bir başka dersi almaları, zorunlu olan derslerde ise danışmanın ve dersi veren öğretim elemanının onayı ile ders ve sınav materyallerinde değişiklikler, uyarlamalar ve/veya düzenlemeler yapılarak öğrencilerin dersi almaları sağlanır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Sınav Uygulamalarına İlişkin Usul ve Esaslar

Sınav Uygulamaları

MADDE 7- (1) Genel İlkeler: Özel gereksinimli öğrencilerin derslerde elde etmesi hedeflenen kazanımların değerlendirilmesinde sınav öncesinde, sırasında ve sonrasında destekleyici hizmetlerin gerçekleştirilmesine ve karşılaşılabilecekleri sorunları ortadan kaldırarak eğitimde fırsat eşitliğini sağlamaya yönelik uygulama usul ve esasları aşağıda belirtildiği gibidir.

- a) Ders programları hazırlanırken, özel gereksinimli öğrenciler için erişilebilirliği olan sınav salonlarının planlanması ve asansör olmayan binalarda giriş katlarda bulunan sınıfların/salonların planlanması ilgili akademik ve idari birimler tarafından sağlanır.
- b) Özel gereksinimli öğrencilerin, talepleri halinde öğretim elemanının izni ile, tek başına ve iki sınav gözetmeni tarafından farklı bir sınav salonunda sınava tabii tutulması sağlanır.
- c) Sınav, sınav programı ya da sınav ile ilgili diğer duyuru ve ilanlarda özel gereksinimli öğrencilerin bireysel durumları göz önünde bulundurulur.
- d) İhtiyaçlar, imkanlar ve öğretim elemanının bilgisi dahilinde, özel gereksinimli öğrencilerin sınavlara yardımcı ya da tıbbi araç-gereçle (işitme cihazı, teleskopik gözlük, büyüteç, insülin pompası vb.) girmesi ve/veya sınav formatının değiştirilmesi ya da uyarlanması sağlanır.

- e) Özel gereksinimli öğrencilerin, ihtiyaç duyması halinde, yazılı sınavlarda onlara yardımcı olacak, ilgili dersin terminolojisine hâkim bir öğretim elemanı, okuyucu-işaretleyici/yazıcı olarak görevlendirilir. Sınavlarını gerekli durumlarda bilgisayar ortamında yazmaları sağlanır.
- f) Sınav esnasında ihtiyaç duyulması halinde, özel gereksinimli öğrencilerin sınav görevlisi nezaretinde dinlenme, ara verme ve tuvalet ihtiyacını karşılamalarına izin verilir.

MADDE 8- (1) Görme engeli olan öğrenciler ile ilgili sınavlar, aşağıda yer alan şekilde planlanır:

- a) Görme engelli öğrenciler için, istekleri ve imkânlar doğrultusunda soru kitapçıkları, kabartma (Braille) tarzında ya da sesli olarak, kısmi görme engeli olanlar için 16 ve daha büyük puntolarda hazırlanır.
- b) Görme engelli öğrencilere, talep ettiği takdirde okuyucu ve işaretleyici yardımcı görevlileri verilerek, tekli sınav salonlarda sınava alınmaları ve sınav soru ve süre miktarlarına göre belirlenen ölçüde ek süre almaları sağlanır.
- c) Görme engelli öğrencilerden okuyucu-işaretleyici/yazıcı yardımı talep edenlere; sınav soruları ile ilişkili olarak şekil, grafik, tablo, resim gibi görsel verilerin yer aldığı sorular üzerinde değişiklik ya da uyarılama yapılması sağlanır.

MADDE 9- (1) İşitme engeli olan öğrenciler ile ilgili sınavlar, aşağıda yer alan şekilde planlanır:

- a) İşitme engelli öğrenciler, Bölüm Başkanlıklarına teslim edecekleri Engelli Sağlık Kurulu Raporlarında ve Engel Bilgi Formunda, işitme engelinin yanı sıra konuşma engellerinin olup olmadığını (ve varsa derecesini) belirtmelidir.
- b) İşitme engelli öğrencilerden işitme cihazı/biyonik kulak (koklear implant) kullananların Engelli Sağlık Kurulu Raporlarında, Engel Bilgi Formunda ve dilekçelerinde bu durumlarının belirtilmesi durumunda bu öğrencilerin bu cihazları ile sınava girmesine izin verilir.
- c) İşitme engelli öğrencilere, Engel Bilgi Formunda ve dilekçelerinde belirttikleri takdirde, girdikleri her sınav için sınavına gireceği dersin öğretim elemanı tarafından takdir edilecek bir ek süre verilir.
- d) İşitme engelli öğrencilerin dinlemelerini gerektiren sınavlarda; sınav soruları ile ilişkili olarak sorularda ya da sınav formatlarında değişiklik ya da uyarılama yapılması sağlanır.

MADDE 10- (1) Bedensel engeli olan öğrenciler ile ilgili sınavlar, aşağıda yer alan şekilde planlanır:

- a) Sınavlarda işaretleyici/yazıcı yardımına ihtiyacı olan bedensel engelli öğrencilere işaretleyici/yazıcı yardımı sağlanır.
- b) Bedensel engelli öğrencilerden, sağlık kurulu raporlarında, vücutlarında motor sistem mekanizması yeterli düzeyde gelişmediği için vücut hareketlerine hâkim olamadığı belirtilen CP (Serebral Palsi vb.) hastalarından sınavda okuyucu-işaretleyici/yazıcı yardımı talep eden öğrencilere, okuyucu-işaretleyici/yazıcı yardımı sağlanır.
- c) Bedensel engelli öğrencilere, Engel Bilgi Formunda ve dilekçelerinde belirttikleri takdirde, girdikleri her sınav için sınavına gireceği dersin öğretim elemanı tarafından takdir edilecek bir ek süre verilir.

MADDE 11- (1) Diğer engeli olan öğrenciler ile ilgili sınavlar, aşağıda yer alan şekilde planlanır:

- a) Öğrenci Bilgi Sisteminde:

- i) Dil ve Konuşma Problemliler,
- ii) Dikkat Eksikliği (Hiperaktif),
- iii) Psikolojik Problemliler,
- iv) Zihinsel Engelli,
- v) Öğrenme Güçlüğü,
- vi) Kronik Sağlık Sorunları,
- vii) Asperger veya Yüksek Fonksiyonlu Otistik Bireyler,
- viii) Geçici Yetersizlikleri Olanlar,
- ix) Diğer.

alanlarını işaretleyen öğrenciler, bu grupta yer almaktadır.

(2) Engelli Sağlık Kurulu Raporlarında;

- a) Sınıflandırılmamış grupta yer alan yaygın gelişimsel bozukluklar (otizm spektrum bozuklukları (OSB), özgül/özel öğrenme güçlüğü (disleksi, dikkat eksikliği, hiperaktivite vb.) olduğu belirtilen öğrencilere ek süre ve talepleri doğrultusunda okuyucu-işaretleyici/yazıcı yardımı verilir.
- b) Okuyucu yardımı alan öğrencilerin istedikleri takdirde sınav esnasında soruları kendilerinin de okumalarına izin verilir.
- c) Okuyucu-işaretleyici/yazıcı yardımı talep etmeyen öğrenciler istedikleri ve dersin öğretim elemanı izin verdiği takdirde tekli salonlarda sınava alınır.
- d) Diyabet hastası olan özel gereksinimli öğrencilerin, insulin pompası, şeker ölçüm cihazları, ek gıda vb. ile sınav salonlarına alınmalarına, sürekli sağlık sorunu nedeniyle ilaç kullanan öğrencilerin yanlarında ilaç getirmesine izin verilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM **Çeşitli ve Son Hükümler**

Uyuşmazlık ve hüküm eksikliği

MADDE 12- (1) Bu yönergede yer almayan hususlarda ilgili mevzuat hükümleri ve Üniversite Senatosu Kararları uygulanır.

Yürürlük

MADDE 13- (1) Bu yönerge, Senatonun kabul tarihinden itibaren yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 14- (1) Bu yönerge hükümlerini Rektör yürütür.

Yönergenin Kabul Edildiği Senato Kararının;	
Tarihi	Sayısı
17/07/2019	2019/100